

Igy léssen, testvér

— Emlékezés 1920 június 4-re. —

*A nagy világ nagy arénája
Tegnapról mára
Kapuít ezreknek kitárja
S a világégés gazdag dobverőit
Földig hajolva nagy vendégül várja
A trianoni büszke palotába,
Ahol a gúny és rágalom dalol
Alázó éneket
És kérkedik a „győztes hős”:
Magyar! — lemetszem mind a két kezed,
Kiszúrom mind a két szemed! —
Aztán, ha tetszik: szíved védheted!*

*Világaréna csengettyűszavára
A színjátékot lelkesülve várja
A keselyűknek éhes serege.
Egy pillanat s csendet varázsol
A csengettyű harmadik jele.*

*Kíváncsi arcok. A függöny gördül.
A szín: mélységes, sziklás szakadék.
Körötte árvalányhaj s östüz-maradék.
Odébb kakukfű s menta egy marék.
A kőszírt szélén mozdulatlan ember,
Lehunyt szemmel és takaratlan mellel.*

*Aréna népe szomjasan tapad
Az élettelen, gyötrött testre
És várja, hogy még mozdul egyet,
Hogy a sziklaür eltemesse.*

*De lárma kél! Az elbukott
Megvérzett teste megvonaglik!
Kezével görcsösen kaparja testét
S mint mikor a bús, fekete emlék
Fekete éjszakába kerget s vádol:
Kavarog lelkében a kín, a jaj,
A bukás és a diadal,
A tegnap üdve s mának véres árnya,
Imás hite és vad, pogányos átka, —
És nézi testén a sok sebhelyet.*

*Elképednek a torra gyült urak!
(A páholyokban senkise mulat.)*

A megroggyant test mozdul és feláll.
 Borzad a nézők hosszú nagy sora.
 Még ilyen mély csönd nem volt tán soha!
 Most! Most! — egy lépés még s ledől
 A sziklalakatlan süllyesztőibe.
 De nem! Még él a tűz a vérbe!
 Feláll s feltör a szó a melle mélyéből:
 — Testembe száz tört hiába szúrtatok,
 Én élni jöttem! Élni akarok!
 Hahó, testvérek, hahó magyarok!

S mozdul a Világ titkos mélye
 És minden tája, messzesége!
 S a szakadékból zúgás, nótaszó...
 A Szózat és a Kossuth-induló.
 Erősül feljebb, egyre közelebb.
 Emelkednek fel sorba a karok,
 Rongyosruhájú, öklös magyarok,
 Hajdúk, leventék, tette kész hadak,
 Vezéri szóra sorba állanak.
 Parancsra várnak büszkén, boldogan,
 A szívük mélyén szent parázs fogan!...

Aréna népe menekül, rohan
 Taposva egymást, mint riadt vadak.
 A torra ők biz' nem koccintanak!

A győztes hősök tüzet gyújtanak,
 Eskühöz állnak. Szállnak a karok
 És száll az eskü dübörgő szava:
 — Mi, sírból éledt, győztes magyarok,
 Kimossuk szívünkéből az átkot,
 Hogy legyen szívünk Istentől megáldott!
 Kimossuk a szemünkéből a könnyet!
 Nem adjuk egymást el mi többet!
 Lehányjuk rólunk a szégyen-sarat
 S amerre testvér vet, munkál, drat
 Amerre új hit, új szív lelkesül
 S fölseng: „Hazádnak rendületlenül...”
 Isten kardjával írunk Ég falára
 S kiáltjuk szerteszét a nagy világba:
 Ameddig ősi földünk szent határa tart,
 Aréna népe: ne bánts a magyart!

Így esküvének a feltámadottak...
 A tűz-parázsa új hasábot dobtak.
 S míg elszálltostak a szikracsillagok:

*Énekbe kezdtek s úgy imádkoztak
A boldog, büszke, győztes magyarok!
Testvér! — ki most így álmodál velem,
Imádkozzál, hogy minden így legyen!*

MÓRA LÁSZLÓ

Törökverő Hunyadi János.

Nem volt fényes nevű, gazdag ősök ivadéka. Az ismeretlenség homályából emelkedett magasra a saját Isten-adta tehetségével, vasakaratóval, csüggedetlen szorgalmával és hívő lelkével. Mint egyszerű katona állt be Zsigmond király hadseregébe, és hamarosan szőrényi bán, Nándorfehérvár kapitánya, majd erdélyi vajda, 1446-ban Magyarország kormányzója; világhírű hadvezér lett belőle.

Először a csehországi háborúban tüntette ki magát vitézségével; Szendrő vár védelménél (1439) már mint hadosztályvezér harcolt diadallal, és a török visszaverésében főrésze volt. Ettől kezdve ő lett a magyarság vezére, s úgyszólván napról-napra emelkedett katonái és az egész nemzet szeretetében s — mondhatjuk — egész Európa tiszteletében.

Hunyadi Jánosnak az volt a hitvallása, amit a lengyel királyhoz küldött egyik levelében írt: „Megyek előre rettenthetetlenül, mert ügyem igaz; mert hitért, békéért, hazáért, özvegyekért és árvákért harcolok. S ha az isteni Gondviselés akarja, Istenem és királyom ügyét olyan diadalhoz juttattam, hogy a jelen és jövő nemzedékének örök emlékeztetőül fog szolgálni”.

A török 1442-ben Erdély egyik leggazdagabb városát, Szebent akarta elfoglalni. Jól tudta, hogy a magyar seregnek Hunyadi a vezére és lelke, őt akarta mindenekelőtt eltenni láb alól, mert amíg ő a hadak élén állt, addig nem bízhatott győzelemben. A török vezér kiadta a parancsot, hogy Hunyadi élve vagy halva kézre kell keríteni.

A magyarok kémeik útján értesültek erről a tervről, és Hunyadi ehhez képest állapította meg a haditervet. De hogy az sikerülhessen, ahhoz egy önfeláldozó magyar vitézre volt szükség, aki Hunyadival öltözetet cseréljen és — szükség esetén — feláldozza életét Hunyadiért és a győzelemért.

Minden magyar katona büszkén vállalkozott volna erre, de olyant kellett választani, aki Hunyadihoz külső alakra is hasonlított. Ilyen volt Kemény Simon. A hős Kemény Simon tehát a csata előtt ruhát váltott Hunyadival, és ötszáz vitéz élén ő támadta meg először az ellenséget. A törökök mind a vélt Hunyadira vetették magukat, s mialatt őt hősi ellenállás után fel is koncolták, előtört az igazi Hunyadi és tönkreverte az ellenséget.